

Výzkum Masarykovy univerzity: Věk při nástupu do školy může ovlivnit celý život

24.8.2026 - | Masarykova univerzita

Výzkumník Luca Fumarco z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity se v rámci projektu Stárnutí populace a související výzvy pro zdravotní a sociální systémy (AGEING-CZ) v novém policy reportu zaměřil na vliv věku dětí při nástupu do školy. Dokazuje, že rozdíl až 11 měsíců mezi nejmladšími a nejstaršími žáky v ročníku může ovlivňovat nejen jejich studijní výsledky, ale také psychickou pohodu a výskyt poruch chování a pozornosti.

Nejmladší a nejstarší děti v jedné třídě může dělit až skoro jeden rok. Tento věkový rozdíl se v prvních letech školní docházky výrazně propisuje nejen do studijních výsledků, ale i do psychické pohody žáků či četnosti diagnóz poruch chování a pozornosti. Nový policy report s názvem „Věk při nástupu do školy: Rozdíl jednoho roku, dopady na celý život“ systematicky mapuje zjištění z vědecké literatury a přispívá k debatě o důsledcích omezení odkladů školní docházky.

Výzkumy ukazují, že relativní věk hraje zásadní roli: nejmladší děti v ročníku dosahují zpočátku horších studijních výsledků a častěji čelí šikaně. Výzkumníci navíc zjistili, že některé dopady relativního věku při nástupu do školy mohou přetrvávat až do dospělosti.

Samotné omezení odkladů problém neodstraní. Zpřísnění pravidel totiž věkový rozdíl mezi spolužáky pouze rozloží. V každém třídním kolektivu tak někdo zůstane nejmladší a bude čelit výzvám spojeným s relativním věkem.

Klíčovou roli proto podle dostupných poznatků hraje především flexibilita škol. Zkušenosti z jiných zemí ukazují, že dopady relativního věku jsou nejslabší tam, kde školy využívají diferencovanou výuku a kde lze vzdělávací rozhodnutí učiněná v prvních letech školní docházky v průběhu času snadno měnit.

„Šestileté dítě, které je o 11 měsíců mladší než jeho spolužák, není slabší verzí téhož žáka – nachází se pouze v jiné fázi přirozeného vývoje. Musíme učitelům poskytnout nástroje pro práci s touto variabilitou,“ uvádí Luca Fumarco.

Zjištění výzkumu tedy přinášejí několik doporučení pro českou reformu. Především je důležité zohledňovat věk dítěte při hodnocení jeho vývoje. Učitelé i psychologové by k němu měli při diagnostice a hodnocení v prvních ročnících školy explicitně přihlížet, aby nedocházelo k mylnému označování přirozených vývojových rozdílů za poruchy.

Důležitá je také dostatečná podpora v prvních třídách. Omezení odkladů by mělo být doprovázeno diferencovanou výukou, cíleným mentoringem a metodickou podporou učitelů, kteří pracují s dětmi v prvních ročnících.

Neméně podstatné je zajistit prostupnost vzdělávacích drah. Systém musí garantovat, že raná rozhodnutí o zařazení či specializaci žáka budou, pokud možno, plně vratná.

Dopady rušení odkladů je zároveň potřeba systematicky vyhodnocovat. Na základě administrativních dat by mělo být možné sledovat jejich vliv na studijní výsledky, absence, výskyt diagnóz i celkový wellbeing dětí. Je třeba nejen sledovat popisné statistiky, ale ve spolupráci s experty přinést vyhodnocení kauzálních efektů.

Autor studie, Luca Fumarco, je výzkumník na Katedře ekonomie Ekonomicko-správní fakulty MU. Věnuje se empirickému výzkumu v oblasti ekonomie práce, zdraví a vzdělávání. Jeho článek shrnující poznání v oblasti důsledků věku při zahájení školní docházky byl přijat k publikaci v Journal of Economic Literature — jednom z nejprestižnějších časopisů v ekonomii. Od září 2026 působí na univerzitě v Bergamu.

Policy report je publikovaný na webu fakulty zde.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/vyzkum-masarykovy-univerzity-vek-pri-nastupu-do-skoly-muze-ovlivnit-cely-zivot>